

So poti, ki vodijo v nove kraje in v srca ljudi

Kaj početi v prostem času? Ga imamo dovolj ali premalo? Časa namreč. Velikokrat rečemo, da ga skorajda nimamo, da ga zmanjkuje, ker je treba kar naprej nekam hiteti. Resnica ali le prazni izgovori, da se izognemo vsemu, kar nam ni po volji? Je že res, da nam veliko časa vzamejo obveznosti in dolžnosti, res pa je tudi, da nam ga vsak dan, ob koncu tedna, med dopustom in še kdaj ostaja toliko, da ga brez slabe vesti posvetimo sebi in vsem hobijem/konjičkom, ki nas veselijo, sproščajo in izpopolnjujejo.

Od kod poimenovanje za dejavnosti v prostem času? Mlajši izraz hobi je prešel k nam iz angleškega jezika (nekje sredi 20. stoletja). Starejši izraz konjiček, v rabi je od 18. stoletja naprej, pa je povzet po nemški besedni zvezi »sein Steckenpferd reiten«; dobesedno »jahati konjiča«, leseno igračko, narejeno iz umetno oblikovane palice s konjsko glavo. Z njo so se otroci igrali, veselili in zabavali. Hobi/konjiček je torej vse tisto, kar nas razveseljuje.

Na novembrsko srečanje smo povabili go. Barbaro Jenko, ki vsak trenutek svojega prostega časa nameni številnim hobijem. Med njimi z vso natančnostjo ustvarja čudovite ročne umetnine od izvornih voščilnic, vozlanih čipk, C2C kvačkanja ... Sodelovala je s skupino Zavod ustvarjalno srce, ki je z vpisom v Guinnessovo knjigo dosegla rekord za največjo zbirko kvačkanih izdelkov v C2C tehniki (kar 1200 jih je). Med njimi so kvačkani grbi iz cele Slovenije. Kvačkan grb bistriške občine, portreta Dragotina Ketteja in Makse Samsa ter znak OŠ AŽ je Barbara podarila štirim bistriškim ustanovam.

Naša gostja poleg ustvarjanja zelo rada potuje. Njen največji potovalni izziv je bila enomesečna hoja po Caminu, dolga kar 910 kilometrov, ki sta jo s sopotnico prehodili v tridesetih dneh. Letos je minilo deset let od tega junaškega podviga. Zanj je potrebovala veliko vztrajnosti in napora. V objavljenih spominih Najina pot (2014) je zapisala, da je bila ta pot v naravi samo še enkratno potrdilo globoke vdanosti življenju, da iz narave črpa moč za življenjske izzive.

Posebno rada potuje v različne dežele. Na novembrskem srečanju se je odločila predstaviti Vietnam, ki ga je obiskala pred nekaj tedni. Podoben črki S meri v dolžino kar 1650 kilometrov, njegov najožji del je širok le 30 kilometrov. Ker se razprostira čez več podnebnih pasov, ne presenečajo različni vremenski pojavi v istem obdobju - od snega v gorah do enormnih vročin na jugu, z monsumi, izmenjavo deževnih in sušnih obdobji. Sicer je Vietnam prepoznaven po ošiljenih klobukih, riževih poljih, peščenih plažah, pravljličnih zalivih z apnenčastimi otoki, potopljenem krasu in po najbolj nečloveški in kruti vojni za svobodo, ki je trajala kar trideset let. Na ulicah večjih mest v Vietnamu je neverjetno gost promet zaradi prevelikega števila vozil ob vožnji brez smisla in logike. Med njimi je največ motorjev (vseh je okrog šest milijonov), a kljub gneči na cestah ne prihaja do nesreč, kajti velja nenapisano pravilo, da se na cesti ne smeš ustavljati, ampak voziti samo naprej.

Že v 11. stoletju so v Hanoju, severni prestolnici Vietnama, prikazovali predstave z izvornimi lutkami na vodi, ki jih lutkarji vodijo na bambusovi palici. Igralci stojijo v vodi, tematsko razgibane prizore spremlja glasba tradicionalnih glasbil.

Če si turist v mestu privošči skodelico kave ob progi, na kateri – neverjetno - stojijo stojnice, ga preseneti iznajdljivost prodajalcev, ki stojnico odnesejo s proge pred prihodom vlaka in jo nato vrnejo na progo, kot da se ni nič zgodilo.

Opazila je, da v mestu namesto dreves rastejo bonsaji; okusno in poceni hrano postrežejo kar na prostem; mize in stoli v gostilnah so nizki; za električno napeljavo poskrbijo tako, da cele šope električnih kablov ovijejo kar okoli stebra.

Posebno zanimiv je bil ogled Templja literature, posvečen Konfuciju, modrecem in učenjakom. V njem je delovala prva nacionalna univerza v tej državi. Notranjost ogromnega kompleksa na več kot 54.000 kvadratnih metrov je razdeljena na pet dvorišč in razkriva starodavne arhitekturne sloge mnogih dinastij, dragocene relikvije ter bogato zgodovino. Po ogledu izbranih destinacij so končno prispeli v prestolnico južnega Vietnama, v bivši Saigon, leta 1975 preimenovan v Ho Chi Minh po prvem voditelju Vietnama, očetu naroda. Njegovi balzamirani posmrtni ostanki počivajo v mavzoleju. Mesto je moderno, center gospodarskega razvoja, znan po bogatem uličnem življenju, z neskončno reko motoristov. V muzeju je prikazana tudi zgodovina vietnamske vojne. Odpeljali so se v Cu Chi. Vietnamci so v tem okrožju izkopali več kot 200 km dolg labirint podzemnih rovov, ki je med vojno služil za zaklonišča, kuhinje, bolnišnice. Življenje v rovih je bilo nepredstavljivo težko. Za turiste je odprt 20-kilometrski rov, v katerem lahko podoživljajo takratno trpljenje domačinov. V delavnicah so izdelovali marsikaj. Tudi gumijaste čevlje z obrnjenim podplatom; če so hodili naprej, je sprednji del podplata vedno gledal nazaj. Tako so prebrisano ukanili nasprotnika. Muzej ostankov vojne v Ho Chi Minhu razkriva brutalno resnico o vietnamski vojni. Ameriška vojska je med njo uporabljala kemični herbicid, znan kot rumeni dež. Z njim so uničevali gozdove, ki so domačim borcem nudili zavetje. Žal so strupene snovi sčasoma prešle v podtalnico, posredno vplivale na vse žive organizme in zdravje ljudi. Posledice (rakava obolenja, deformacije teles, napake v duševnem razvoju) še danes nosijo četrta generacija Vietnamcev in potomci ameriških vojakov v teh operacijah. Na potovanju je skupina doživela marsikaj drugačnega tudi nenavadnega. Zaradi ugodnega podnebja in rodovitne zemlje v Vietnamu žanjejo riž trikrat letno. Bivoli nimajo hlevov, ampak živijo v bližini polj. Na rečnih ladjicah so pretežno vozile ženske, ki so veslale z nogami in bile pri tem neverjetno gibčne. S prehrano v eni od gostiln niso imeli sreče. V prostoru je smrdelo, na kozarcih so bili sledovi šminke, hrana neokusna, okrog pa so skakale podgane, ki domačinov na splošno ne motijo. Obroki ulične hrane so glede vsega kvalitetnejši in varnejši. Na kuharskem tečaju so se potniki naučili pripraviti celo nekaj tradicionalnih jedi. Zaradi vse večje industrijske konkurenčnosti se krepí nečloveško izkoriščanje delavcev, posebno otrok. Za dva dolarja na mesec delajo podnevi in ponoči, enkrat dnevno imajo odmor; med njimi zaposlujejo tudi deklice, ki jim stavijo šibice na veke, da ne bi zaspale med delom. Prehud in krivičen davek napredka. Vse to in še veliko zanimivega si bomo zapomnili s tega predavanja; naši gostji pa prisrčna hvala za doživeto pripoved ob zgovornih posnetkih iz Vietnama.

Mentor KK, N. L. Ujčič